ԵՐԿՈՐԴ ՏՍԱՐԻ ԹԻՒ 242 ԳԻՆ 50 ՓԱՐԱ. 1877 ՄԱՐՏ 23 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

ԹԱՏՐՈՆ

Թատրոնը կը հրատարակվի Չորեքշաբթի և Շաբաթ օրերը։

Տարեկան բաժանորդագին կ՚ընդուին հա մար չորս ֆրանկ դատաստան համար հինգ արծաթ մէկտեղ կ՚անխիկ։

Բաժանորդագրութեան տեղն է Ս. Գ. Եզմանեան գրատունը Եկին Ճամի Չիլինգիրլեր ճառ էսի Թիւ 2։

Ղրկված ձեռագիրները դառ չեն տրվիր։

Լրագրոյս վերաբերեալ գրութիւնները պէտք է ուղղել առ Յ. Ե Պարոնեան Օտդուն Չարչէյի գլուխ Շէրիֆ բաշլան Թիւ 13 լրագրոյս տպատանը։

Լրագրոյս խմբագրին հետ տեսնուիլ փափաքող չորեքշաբթի և շաբաթ օրերը միայն կրնայ գտնել գինք լրագրոյս տպատանը։

Ճանաչու ծախքը չվճարված նամակ չընդունվիր։

ԱՊԱ. ԹԷ ՈՉ . . .

Անցեալ տարի և շատ տարիներ բարեկենդան օրերին մենք «գիժ օրեր» անուն ենք առեր և տրան յարմար մենք էլ խօսացել։ Բայց մինչև այժմ չեմ կարող հասկանալ թէ ինչո՞ւ են տրան գիժ չսթակի կանչում, երբ զա համարվում է մեծ պատի նախալաքաթին, այն մեծ պատի, երբ ի րոքանչիւր քարեղացս քրիստոնեայ պատրաստվում է ապագ էարու թեան համար մեծամեծ հոգսեր անելու։ Գժութիւններ գործել. ալխարկը քար ու քանդ անել և մի քանի օրից յետոյ դնալ ներկեցի և ապաշխարել. զա կեղծաւորութիւն է թէ Աստուծոյ առաջ և թէ մարդկութեանց։ Այս միտքս եկաւ թէ չէ, խակոն գլուխս այժ առի՝ աւելի հանդարտ, աւելի խոհեմ. հեռու ամենայն գժութիւններից՝ ծեկիէսնո գրել և տրա համար իմ ընթերցողիս այս չսթակին յարմար առաւիներ պատմել, որ իմ կարծիքով լաւ նկութ էլ կը գտանան մեծ պատուոյ քաղաքների, որ մեզ ամենքիս անշատ կը կարդան մեր ամենւիմ քաղաքացի տէր պատկաները։

Եղել է չէ եղել մի աւազակապետ, հոգւով անարի վախկոտ ու երկչոտ. բայց միշտ իւր տաք տաքերի վերայ ապահով և իւր խղճի մարդկութեանց ուժով ամենայն տեղ պատժնող։

Սա տաքրութիւն է ունեցել ճանապարհ գնալու գալ ու ճանապարհորդների առաջն կարելով գաշոյնը ձեռին բզաւել ու տատել նրանց այս խօսքերով «տո՛ւր փող, ապա թէ ո՛չ . . .» Ճանապարհորդները այս տատիկ ձայնը լսելով, տալիս են եղել նրա պահանջը։ Այսպես մեկ անգամ աւազակապետը տեսել է հեռուից մի շատ խեղճ մարդու և տսել ինքն իրան. տո՛ւ իմ տիեզերի մարդ, որտնից տ՚ենդի կը պըտկեմ վաղը» և այս տսելով իւր ձիպդ ձին գնալ է նա գշել և իւր աւելցան տատը նրան տսել։ Ճանապարհորդը թէև չեր երևում գլխից ոչ ոտ և ոչ էլ գոզ ունէր, բայց շատ հոմարձակ և վճռակ է եղել և աւազակապետին ուղիղ հարց գրել՝ «ապա թէ՞ ոչ . . .» Աւազակապետը ծանրացել է գոթել և շատ տուռ ու փուռ նրան պատասխանել՝ ոչինչ» . . . .

«Ոչինչ, բան գնա՛ գո ճամբէն, տսել է ճանապարհորդը և շարունակել իւր ճանապարհը։

Լաւ տատիկ է, չէ՞, սիրելի ընթերցող։ Քանի ու քանի գեղքեր մեր կեանքից քանի ու քանի եղելութիւններ ձեր մտքին գալիս, որ աւազակապետի նման անձինք մարդոց գլխին այդպես շատ օյին տոթքել. բայց սըրտանք նրանց չեն տարել։ Ցկեսւմ եք, յիշեցեք, ես այդ ձեղանից շատ լաւ եմ գնատւմ, բայց տատ, ինչ անես, Հայի անհամարձակ բնութիւնը թոյլ չէ տալիս խոստովանելու։

Նախ քան այս տեղ մեկ մեկ կը յիշենք մեր կեանքի մէջ պատահած նոյնանման եղելութիւններն, այքերս դարձնենք գէպի հեռատես և Ս. Գրքի գերապանաժողովի գործքերը գիտենք, ինչ գատաւ գոչուածներ նոքա բարձրացրին, կարծես թէ նոքա խակոն կը կլանեն սաքագ Յաճկատանը, որ ամենքի կարծիքով շատ թեւաթափ է և Եւրոպայի աստուածնեերից ամենից ևթեմ ու չնորը տատ, խակոն կը կատարե գերապանաժողովի պահանջմունքները։

— «Ընդունիկ խակոն մեր պահանջմունքը, ապա թէ ոչ . . . րլեաւտ է գերապանաժողովը։

« — Ապա թէ ո՞չ, այս տատիկ ձայնին հարց է առաջ գնում նրան Յաճկատանը։

Բայց գերապանաժողովը ծանթակին է քրտում ու չէ իմանում ինչ պատասխանել. ուղում է տսել «ոչի՛նչ», բայց տհալտւմ է, որտին այժ է տալիս ու տուս ու փուս հեռատեսնում Ս. Գրքից։

———

Թողնենք քաղաքական այդ եղելութիւնը. պ. մի այնպիսի հզոր փաստ է, որ գժուար թէ երբ և իցե կատարվի քաղաքական աշխարհում։ Այլ շրջմայինք մեր հասարակական կեանքը, մեր առնօրեայ յարաբերութիւնը։ Մեր մէջ թէև շատ կան անարի աստղագաւանիներ, բայց գժուար են ճարվում համարձակ ճանապարհորդներ։ Սրանց խիստ է վախեցնում նրանց ապատնային «ապա թէ ո՛չ» խօսքն և այս պատճառաւ էլ ուրախութեամբ լռում։

Տեսնենք թէ ինչ է անում պարտապանը պարտատիրոջ բոլորովին չգթած, այսպես, օրինակ, մի վաճառական բանկայի հետ է վարվում։ Հեղինք չէ, կարծես, որ նորա մուծումները բանկայի մնացուկի մէջ տեւաբ պահուած են, նրանց թափելու հնարը չդտանելով, նա անանկանալու վրայ լինելով կրկին գնում է, բանկայից պահանջում նորանոր պարտքեր՝ այս տարտաիրի խօսքերը գլխովին կրկնելով. տուէք ինձ փող, ապա թէ ոչ . . .

———

Ահա և փաստաբան ներկայ գարուս խօսքի ճարտարապետը, ինչ է անում, երբ նըրան պէտք է ձեր գործքի համար նրան պաշտպան ուղելու։ Գալ լաւ էլ ճանչնում այդ ֆրանտ աղանների, պիտէք նրանց խոսովմը, որ նրանք լեզուի արագ չարժմունքով, թէ ամենատրդատ գործը կարող են տանել տալ և թէ անարդարը տանց կարինելու սիրով պաշտպանել։

— Ագա ադվօկատ, ես իմ նաչար գործ մեկ գտած տուէք, գիտում եք նրան։ Թէ կտաք ինձ այսքան, այսքան ու այսքան, կը ջնեմ ձեր գործը գտում է տատիկ մեր փաստաբանը և խակոն անվախ և շատ համարձակ նա ուերայնում է «ապա թէ ոչ . . .»

———

Փաստաբանին շատ նա մօտիկ է որ և է պաշտօնատարը, մի խեղճ քաղաքի մէջ, ուր մարդիկ այդ պաշտօնի համար դժուար են ճարվում։

Յիսո՛ք թէ ինչպէս գտուղ ու հարստ նա վարվում է իւր ընտրողների հետ. նա մտացել է, որ մի քանի օր նրանից առաջ խեղճութեան մէջ էր և շատ էլ կարօտ մի կտոր հացի, բայց համարձակ է և շատ ինքնատեր. նա պահանջում է տեսլացնել իրան առաջին քաղաքի գումարից ու ընտրողներին միշտ կրկնում աւազակապետի տատիկ խօսքերը՝ տուէք ինձ էլի փող, ապա թէ ո՛չ . . .

———

Երևակայեցի՛ք գրութիւնը այն խեղճ ծրագործների, որոնց աղջիկը նշանուած է մի դեղեցկադարդ երիտասարդի հետ. երիտասարդը համբուրել էլ է նրանց աղջկան և սիրալի խօսքեր նրան արտայայտել։ Ահա՛ մօտեցաւ հարսանիքի օրը. ապէն յետ է կանգնում ու պահանջում Յ րանից աւելացնել բաժինքի փոդը, և խակոն տատ, ապա թէ ո՛չ . . .

———

Մինչ մինոյն խօսքը ձեդ չէ պատահել լսել հարուստ ազգից ուղած խեղճ աղուեսատուրին, երբ տա իւր յանձն առած գործը վերջացրել պրծնել է և ազգից իւր վարձն է ուզում, որ իւր տված դերդաստանին չտապալ կչատնէ։

«Ես էլ շատ չինի՛ր, ես էլ շատ պրծի՛ր, գոռում է ազգն և աւելացնում, ապա թէ ո՛չ . . . .

———

Կամ աերտէրները թէդուզ մեր աստղ հատատի աերները, մի՛թէ նորա գործքերը չեն մեզ ապացոյց որ պիտի նրանց կոպիտ է։ Հայրն իւր կրօնքին շատ սերտ կապուտած դեատնալով, միշտ և հանապազ իւր բերանի մէջ այդ խօսքն ունին պատրաստ և խակոն խըփում Հայի երեսին։

— Տէրտէր, ինձ պատի՛ր, ատում է Հայը։

— Տար ինձ պատիպրատ էսքան ու էսքան մանեթներ, ատում է քահանան և ապա ազատնում. ապա թէ ո՛չ . . . .

———

Քազաքային խորհրդարանների անհեատկութիւնը լիք են շատ մեծ բազմութեամբ, կանոյք, ծերտանիք ու շատ երիտասարդներ։ Երիտասարդներին մեկ մեկ ներս տանում, նրանց առնելիները պրում . . . բայց ինչ կայ այս տեղ շատ զարմանալի, ոչինչ ճշմարիտ, եթէ հետևեալ տետարանն այդ տեղ չպատահէր։

— Ագա՛, պատասխանքը լի տչքերով պատում է մի պատառ կինի, ագա, ագա ջան էդ մէ որդուց աւելի ես ոչ ոք չունիմ, որ ինձ կերակրե . . .

— Տուր ինձ էսքան փող, ատում է կը-

ՓՈՍՈՒԿ

ՎՑԺՆՈՒԹ Հրատարակչ ՄԱՐԿ

— Ես ինչ գիտեմ, որ չգիտեմ . . . Ես ինչ գիտեմ, որ կա . . . Ես ինչ գիտեմ, որ կա Աստված . . . Ես ինչ գիտեմ, որ կա Աստված, որ ստեղծել է աշխարհը . . . Ես ինչ գիտեմ, որ կա Աստված, որ ստեղծել է աշխարհը, որ ինձ էլ ստեղծել է . . . Ես ինչ գիտեմ, որ կա Աստված, որ ստեղծել է աշխարհը, որ ինձ էլ ստեղծել է, որ ինձ էլ պատիժ է տալու . . . Ես ինչ գիտեմ, որ կա Աստված, որ ստեղծել է աշխարհը, որ ինձ էլ ստեղծել է, որ ինձ էլ պատիժ է տալու, որ ինձ էլ դժոխք է ուղարկելու . . . Ես ինչ գիտեմ, որ կա Աստված, որ ստեղծել է աշխարհը, որ ինձ էլ ստեղծել է, որ ինձ էլ պատիժ է տալու, որ ինձ էլ դժոխք է ուղարկելու, որ ես էլ տանջվեմ հավիտյան . . . Ես ինչ գիտեմ, որ կա Աստված, որ ստեղծել է աշխարհը, որ ինձ էլ ստեղծել է, որ ինձ էլ պատիժ է տալու, որ ինձ էլ դժոխք է ուղարկելու, որ ես էլ տանջվեմ հավիտյան, որ ես էլ տանջվեմ հավիտյան, որ ես էլ տանջվեմ հավիտյան . . . Ես ինչ գիտեմ, որ կա Աստված, որ ստեղծել է աշխարհը, որ ինձ էլ ստեղծել է, որ ինձ էլ պատիժ է տալու, որ ինձ էլ դժոխք է ուղարկելու, որ ես էլ տանջվեմ հավիտյան, որ ես էլ տանջվեմ հավիտյան, որ ես էլ տանջվեմ հավիտյան, որ ես էլ տանջվեմ հավիտյան . . . Ես ինչ գիտեմ, որ կա Աստված, որ ստեղծել է աշխարհը, որ ինձ էլ ստեղծել է, որ ինձ էլ պատիժ է տալու, որ ինձ էլ դժոխք է ուղարկելու, որ ես էլ տանջվեմ հավիտյան, որ ես էլ տանջվեմ հավիտյան, որ ես էլ տանջվեմ հավիտյան, որ ես էլ տանջվեմ հավիտյան, որ ես էլ տանջվեմ հավիտյան . . . Ես ինչ գիտեմ, որ կա Աստված, որ ստեղծել է աշխարհը, որ ինձ էլ ստեղծել է, որ ինձ էլ պատիժ է տալու, որ ինձ էլ դժոխք է ուղարկելու, որ ես էլ տանջվեմ հավիտյան

ՎԵՊ ՍԱՀՄԱՆԸ

(Շարունակութիւն էջ 2-էն)

ՈՒՂՂԱԳԻԾ ՏԱՆ

Զգացմունքներու

Երեսուն վեցամեայ կին մը, որ ամուսնացած էր տասնհինգ տարի առաջ, ունէր երկու զաւակներ, որոնք կը սիրէր մինչեւ խելագարութեան սահման։ Ամուսինն ալ կը պաշտէր զինք։ Ամէն ինչ կարծես կատարեալ էր։ Ամուսինը ունէր մեծ գործ, որ կը պահանջէր իր ամբողջ ժամանակը։ Ան ալ իր կարգին կը սիրէր կինն ու զաւակները։ Ամէն ինչ կարծես կատարեալ էր։

Մինչեւ օր մը, երբ ամուսինը ճամբորդութեան մեկնեցաւ։ Ան ալ ինքզինքը նուիրեց տան գործերուն, զաւակներուն եւ ամուսնոյն։ Ամէն ինչ կարծես կատարեալ էր։

Ամուսինը վերադարձաւ ճամբորդութենէն։ Ան ալ ինքզինքը նուիրեց տան գործերուն, զաւակներուն եւ ամուսնոյն։ Ամէն ինչ կարծես կատարեալ էր։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՎԱՍՈՒԿԱՅ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՎԱՍՈՒԿԱՅ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

— Ինչո՞ւ համար ես այդ հարցը կուտայ ինձ։
— Ոչ։
— Ինչո՞ւ համար հոգ չես տանիր ինձ համար։
— Ինչո՞ւ համար չես ուզեր ինձ հետ ամուսնանալ։
— Ինչո՞ւ համար ես ինձ հետ այդպէս կը խօսիս։
— Ինչո՞ւ համար ես ինձ հետ այդպէս կը վարուիս։
— Ինչո՞ւ համար ես ինձ հետ այդպէս կը վարուիս։
— Ինչո՞ւ համար ես ինձ հետ այդպէս կը վարուիս։

Ա. ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆ

Ա. ՀԱՅՐԱՊԵՏԵԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՎԱՍՈՒԿԱՅ